

Hvidbog for Natura 2000-handleplanen for N177 - Maribosøerne

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

lollandkommune GULDBORGSUND

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
2. Liste med indkomne hørings svar	3
3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling.....	3
4. Miljøstyrelsens og Lolland og Guldborgsund Kommuner bemærkninger til uddrag af hørings svar	4
5. Myndighedernes egne redaktionelle tilpasninger	7
6. Bilag med kopi af hørings svar	

Forsidefoto: Gæs i luften over Søndersø ved Søholt Gods

1. Indledning

Natura 2000-handleplanen beskriver indsatser, som skal sikre og forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, der er udpeget i Natura 2000-området. Natura 2000-handleplanen er en sammenskrivning af de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplanerne udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Denne hvidbog indeholder bemærkninger til høringssvar fra Miljøstyrelsen og Lolland og Guldborgsund Kommuner

Natura 2000-handleplanen har været i høring i perioden 3. januar 2024 til 28. februar 2024

Der er i høringsperioden indkommet tre høringssvar.

I hvidbogen er en oversigt over indkomne høringssvar og hvilke myndigheder, der har bemærket på hvilke dele af høringssvarene. Endvidere præsenteres uddrag af de enkelte høringssvar med myndighedernes bemærkninger. Bemærkninger, der medfører ændringer i handleplanen er ligeledes markeret.

De indsendte høringssvar fremgår af bilag.

2. Liste med indkomne hørings svar

Nedenstående liste viser indkomne hørings svar til den samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige myndigheder
Naturstyrelsen
Miljøstyrelsen
Foreninger/organisationer
Danmarks Naturfredningsforening - Lolland
Privatpersoner og private lodsejere

3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling

Nedenstående liste viser uddrag af hørings svar og det er markeret med x hvilke/hvilken myndighed, der kommer med bemærkning til hørings svaret.

Hørings svar og afsender	Miljøstyrelsen	Guldborgsund kommune	Lolland Kommune
<u>Naturstyrelsen</u> Arealfordeling af NST's arealer skal tilrettes ift. arealopgørelse fra sammenfatning af plejeplan for styrelsens arealer.	x	x	
<u>DN Lolland</u> Ønske om særlig indsats i Maribo Sønderø ift. balance mellem rov-og fredfisk. Mødekadence i brugerråd er ikke som beskrevet i handleplanen. Ønske om at inddrage Nørre Sø i Natura 2000 området.	x	x	x
<u>Miljøstyrelsen</u> Uddybning af følgende indsatser: - Indsatser, der er gennemført med henblik på at skabe sammenhæng mellem forekomster af rigkær og kalkoverdrev med henblik på at gøre arealerne mere robuste. - Indsatser udført med henblik på at forbedre levesteder for rørdrum.		x	x
Særlig opmærksomhed på naturtyper/arter efterspørges (kalkoverdrev og tidvis våd eng).		x	x
Manglende redegørelse for de kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredsskovspligtige eller offentligt ejede		x	x

4. Miljøstyrelsens og Lolland og Guldborgsund Kommuner bemærkninger til uddrag af høringsvar

Myndighederne angiver her bemærkninger til de indkomne høringsvar. Det er den myndighed, som er ansvarlig for de respektive arealer og arter i Natura 2000-området, som kommer med bemærkning. Miljøstyrelsen forkortes til MST.

Det angives i svaret, hvis det fører til ændringer i Natura 2000-handleplanen. Dette er markeret med fed skrift under myndighedernes bemærkninger.

I nedenstående skema forkorter Miljøstyrelsen til: MST og skriv forkortelser for kommuner

Uddrag af høringsvar	Bemærkninger
<p><u>Naturstyrelsen</u> Arealfordeling af NST's arealer skal tilrettes ift. arealopgørelse fra sammenfatning af plejeplan for styrelsens arealer.</p>	<p>MST: Handleplanens tabel 6 rettes til i overensstemmelse med det oplyste.</p> <p>Guldborgsund Kommune: Handleplanen rettes til i overensstemmelse med det oplyste.</p> <p>På den baggrund tilrettes tabel 6 i Natura 2000-handleplanen.</p>
<p><u>Danmarks Naturfredningsforening Lolland</u> Ønske om særlig indsats i Maribo Sønder sø ift. balance mellem rov-og fredfisk.</p> <p>Mødekadence i brugerråd er ikke som beskrevet i handleplanen.</p> <p>Ønske om at inddrage Nørre Sø i Natura 2000 området.</p>	<p>MST: Indsatser vedr. fiskebestande ligger uden for indsatserne i Natura 2000-planen for Maribosøerne, men sker gennem vandområdeplanerne.</p> <p>Lolland Kommune: Der er ikke nævnt nogen indsatser for Maribo Sønder sø i Natura 2000 planen, og derfor er der heller ikke beskrevet indsatser for det i handleplanen. De primære indsatser sker igennem vandområdeplanerne.</p> <p>Lolland Kommune arbejder for forskellige løsninger til at styre fiskeriet på søen bedre både til vands og til lands.</p> <p>Lolland Kommune uddyber disse indsatser i Natura 2000-handleplanen.</p> <p>Lolland Kommune: Det er det der tilstræbes jf. kommissoriet, men det afhænger selvfølgelig af, om rådets medlemmer har emner der ønskes vendt i rådet.</p> <p>Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i Natura 2000-handleplanen.</p> <p>MST: Den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-handleplaner. Ændringer i habitat- og fuglebeskyttelsesområdernes afgrænsning skete i en selvstændig proces i 2017-2018. Denne grænsejustering kan man læse mere om på Miljøstyrelsens hjemmeside.</p>

Uddrag af høringsvar	Bemærkninger
	<p>Lolland Kommune: Det er Miljøstyrelsen, som har myndigheden for så vidt, angår udpegning af nye områder eller ændring af eksisterende Natura 2000 områder, og derfor ikke noget der ligger inden for handleplanens rækkevidde.</p> <p>Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i Natura 2000-handleplanen.</p>
<p><u>Miljøstyrelsen</u> Uddybning af følgende indsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsatser, der er gennemført med henblik på at skabe sammenhæng mellem forekomster af rigkær og kalkoverdrev med henblik på at gøre arealerne mere robuste. - Indsatser udført med henblik på at forbedre levesteder for rørdrum. 	<p>Lolland Kommune: Det har vi arbejdet med siden 1. planperiode, hvor vi har ryddet sønære arealer bevokset med træer og buske, med henblik på at sammenkæde og konvertere arealerne til tidvis våd eng og rigkær (nu kalkoverdrev) og efterfølgende etableret hegning, så driften af arealet er sikret. Det er nu muligt, for den samme dyreholder, at afgræsse næsten hele den sydlige brink af Søndersø fra Dornæs til Rødbyvej. Vi har lavet noget tilsvarende på den nordlige brink af Søndersø, hvor arealet fra kajakklubben og ud til Holmeskov er blevet delvist ryddet og hegnet, så den primære drift sker ved græsning med køer. Det har sammenkædet rigkær, tidvis våd eng og kalkoverdrev. Disse indsatser er afrapporteret i handleplanen for 2. planperiode, hvorfor de ikke indgår som indsatser foretaget i 2. planperiode.</p> <p>Det seneste areal kom på i 2. planperiode som et lavbundsprojekt, som er afrapporteret i denne handleplan som projektet ved Kidnakken. Vi fortsætter indsatsen for at sammenkæde flere habitatnaturtyper i 3. planperiode.</p> <p>Høringsvaret for så vidt angår sammenkædning af habitatnaturtyper, giver ikke anledning til ændringer i Natura 2000 handleplanen.</p> <p>For rørdrum har vi i 2. planperiode vedtaget en ny betjeningsvejledning til oveløbsbygværket i Nørresø, for at sikre stabil vandstand i Søndersø under de naturgivne og fysiske forhold. Dette medvirker til at sikre en høj vandstand i rørskoven, så prædatorer ikke kan komme til fuglenes reder.</p> <p>Lolland Kommune tilføjer denne indsats i Natura 2000-handleplanen.</p> <p>Guldborgsund Kommune: Indsatsen med at skabe sammenhæng mellem forekomster af rigkær og kalkoverdrev er i 2. planperiode sket gennem dialog med lodsejerne i området om fortsat at pleje engarealerne – og dermed arealer med rigkær – med græsning og/eller høslet. Derudover er der foretaget rydning af vedopvækst på et afgræsset areal med kalkoverdrev bl.a. for at give mulighed for at naturtypen kan øges og dermed blive mere robust.</p> <p>I forhold til indsatsen med at forbedre levesteder for rørdrum har kommunen arbejdet med et forprojekt til lavbundsprojekt, som bl.a. skal</p>

Uddrag af høringsvar	Bemærkninger
<p>Det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunerne har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (her savnes tekst om kalkoverdrev og tidvis våd eng).</p> <p>Der ikke er redegjort for de kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredsskovspligtige eller offentligt ejede</p>	<p>sikre en stabil vandstand i Hejrede Sø for derigennem at sikre egnede levesteder for rørdrum. Indsatsen fremgår af tabel 2.</p> <p>Guldborgsund Kommune opdaterer Natura 2000-handleplanen, så de udførte indsatser for de to naturtyper og arten bliver gjort tydelig.</p> <p>Lolland Kommune: Se ovenstående omkring naturtyper. Det kan tilføjes at vi omkring Maribosøerne har oplevet at habitatnaturtyper har skiftet undervejs så de er gået fra den ene habitatnaturtyper til en anden med forskellige prioriteringer og indsatser til følge.</p> <p>Omkring forstyrrelser af rastende fugle, har vi haft drøftelser med Naturstyrelsen om mulige løsninger og evt. en opdatering af vildtreservatbekendtgørelsen. Denne indsats ligger hos Naturstyrelsen ligesom tilsynet med overholdelsen af bekendtgørelsen også ligger hos Naturstyrelsen.</p> <p>Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i Natura 2000 handleplanen, men Lolland Kommune tilføjer lidt om samarbejdet med Miljøstyrelsen om en revision af vildtreservatbekendtgørelsen.</p> <p>Lolland Kommune: Langt størstedelen af de privatejede arealer som ikke er fredskovpligtige arealer er elle- og askeskove, hvor hovedparten af dem ligger i søholtskovene med urørt aftale. De resterende arealer med elle- og askeskove er på grund af deres våde beliggenhed dels beskyttet af naturbeskyttelsesloven som mose, og dels er de ikke en del af en traditionel drift pga. deres våde beliggenhed. Arealerne er efter vores vurdering desuden omfattet af anmeldeordningen i naturbeskyttelsesloven. Lolland Kommune redegør for disse arealer i tabel 4 i handleplanen for denne planperiode og i tabel 3 i handleplanen for forrige planperiode.</p> <p>For de resterende skovnaturtyper indgår vi i dialog med lodsejerne med henblik på mulige plejetiltag.</p> <p>Dette uddyber Lolland Kommune i Natura 2000-handleplanen.</p> <p>Guldborgsund Kommune: Langt størstedelen af de privatejede arealer som ikke er fredskovpligtige arealer er elle- og askeskove, som på grund af deres våde beliggenhed dels er beskyttet af naturbeskyttelsesloven som mose, og dels er de ikke en del af en traditionel drift pga. deres våde beliggenhed. Arealerne er efter vores vurdering desuden omfattet af anmeldeordningen i naturbeskyttelsesloven. Guldborgsund Kommune redegør for disse arealer i tabel 4 i handleplanen for denne planperiode og i tabel 3 i handleplanen for forrige planperiode.</p>

Uddrag af hørings svar	Bemærkninger
	<p>For de resterende skovnaturtyper indgår vi i dialog med lodsejerne med henblik på mulige plejetiltag.</p> <p>Dette tilføjer Guldborgsund kommune i Natura 2000-handleplanen.</p>

5. Myndighedernes egne redaktionelle tilpasninger

Miljøstyrelsen

Tabel 4 vedr. skovnaturtyper med fredskovspligt. Her ændres "0" til "-".

Præcisering af sætning om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler. Det specificeres ved at skrive at "Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler..."

6. Bilag med kopi af hørings svar

Opsummering af indsendte oplysninger

Nedenfor vises de oplysninger, som er blevet indsendt:

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	Naturstyrelsen Storstrøm
Afsenders e-mailadresse	E1
Afsenders telefonnummer	T1
Interessenttype	Statslig myndighed
Tilføj kontaktperson	✓
Kontaktpersons navn	P1
Kontaktpersons e-mailadresse	E1
Kontaktpersons telefonnummer	T1
Vælg område	N177 - Maribosøerne
Skriv høringssvar	Der mangler et tal for naturtypen 91E0 Elle- og askeskov i handleplanens tabel 6. Naturstyrelsen planlægger udover for 5,6 ha rigkær (nævnt i en fodnote) også for 4,3 ha Elle- og askeskov. Jf. vedhæftning.
Vedhæft dokumenter og/eller billeder	N177.html

Indsendt 26-02-2024 11:07. Kvitteringsnummer MP-6SD-77-8QV.

[Privatliv og vilkår](#)

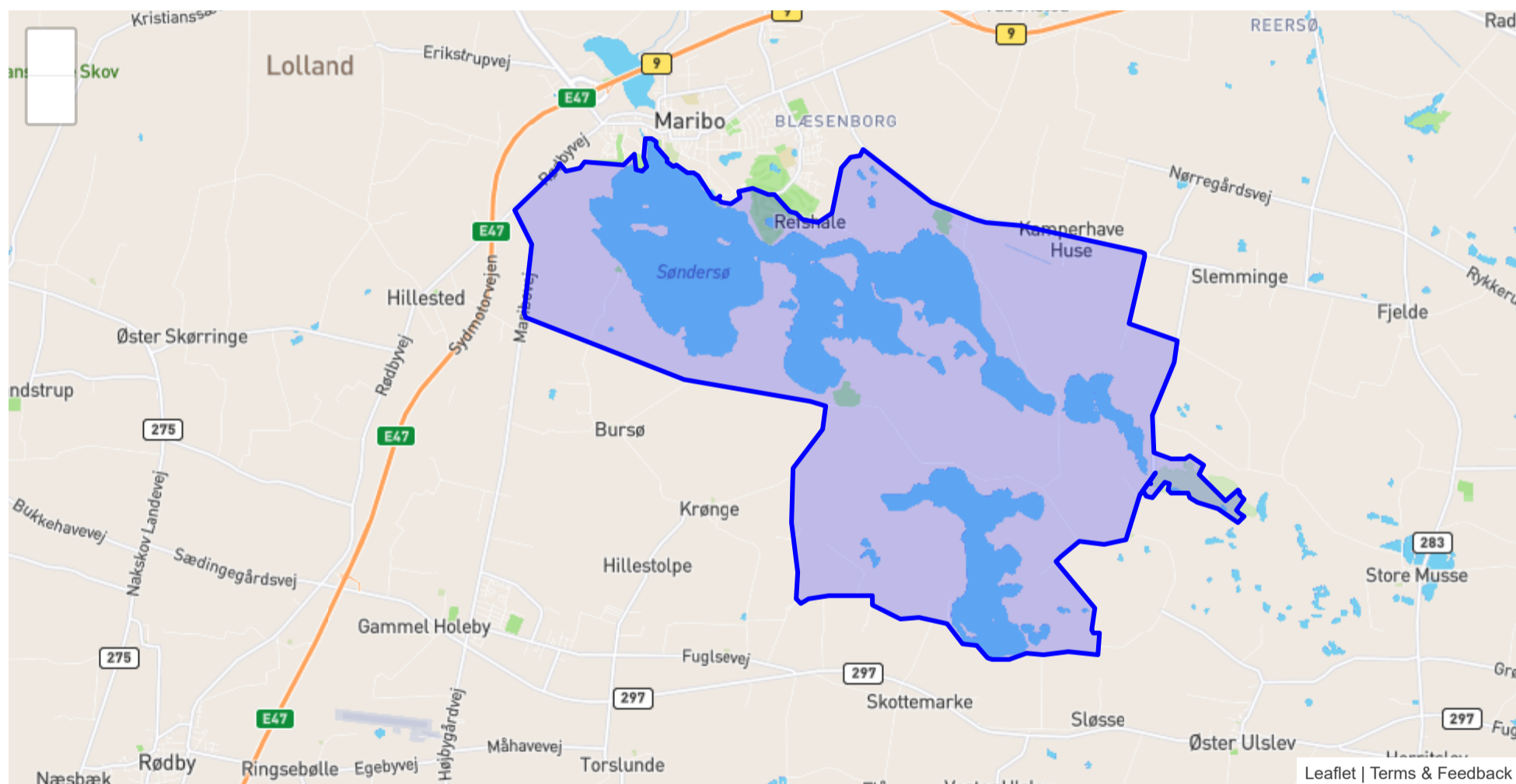
Sammenfatning af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N177 Maribosøerne

Det er muligt at finde den samlede plan for forvaltningsindsats på Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/drift-og-pleje/natura-2000-plejeplaner/>. Plejeplanen omfatter foruden denne sammenfatning en kortudstilling af de planlagte indsatser. I kortudstillingen er det muligt at finde information om de planlagte indsatser for de enkelte kortlagte naturtyper samt arter.

Naturstyrelsen har, jf. §5 i BEK nr 944 af 27/06/2016 og §15 i BEK nr 946 af 27/06/2016, som offentlig grundejer besluttet selv at udarbejde plejeplaner for Naturstyrelsens arealer indenfor N2000 området i overensstemmelse med [Natura 2000-planen](#) for området.

Beskrivelse af området

Natura2000-område N177 har et areal på 3.893,7 ha. Heraf ejer Naturstyrelsen 56,5 ha, som er tillagt N177 ved revisionen af N2000-områderne i 2018, og der er derfor ikke tidligere lavet en N2000-plejeplan for dette område. Natura 2000-område 177 er udpeget særligt for at beskytte søerne, som bl.a. er levested for mange fuglearter. Naturstyrelsens areal sydøst for Hejrede Sø består af Højene, som er et lille areal med koncentreret forekomst af fortidsminder i form af 53 bronzealdergravhøje samt af ferske enge og rigkær i Lysebro Mose på hver side af en grøft, der afvander Godsø Mose til Hejrede Sø.

Tabel A: Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Skovnaturtyper	Areal [ha]
91E0 - Elle- og Askeskove	4.3

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
6230 - Surt overdrev	1.1
7230 - Rigkær	5.6

Arter på udpegningsgrundlaget fremgår ikke af ovenstående tabel. Der henvises derimod til N2000 planen for området.

Planlagte indsatser

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsatser for naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Indsatserne er beskrevet i nedenstående tabeller og suppleret med forklarende tekst.

I tabellerne skelnes mellem "Eksisterende indsats" og "Ny indsats". "Eksisterende indsats" anvendes, hvor den pågældende indsats allerede er omfattet af den eksisterende arealforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at indsatsen vil blive gennemført i plejeplanperioden. "Ny indsats" omfatter de indsatser, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2022 - 2027.

Tabel B: Planlagte indsatser for naturtyperne på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Indsatser - Skovnaturtyper (planperiode 2022-2033)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Græsningsskov		1.3	1.3
Urørt skov med naturgenopretningsaktivitet	4.3		4.3

Indsatser - Lysåbne naturtyper (planperiode 2022-2027)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Andre anlæg vedr. græsning - ikke hegn		1.5	1.5
Bekæmpelse af andre problem- og uønskede arter		0.2	0.2
Græsning	5.1	1.5	6.7
Hegning	5.1	1.5	6.7

Ovenstående tabel udstiller Naturstyrelsens planlagte indsatser i planperioden. Indsatserne er planlagt med ophæng i målsætninger og retningslinjer fra den overordnede N2000 plan, som rækker ud over den enkelte planperiode, mens indsatserne forventes udmøntet indenfor planperioden.

I elle- og askeskoven og rigkæret nord for grøften etableres der græsning for at løfte naturtilstanden, hvor det er praktisk muligt. Det drejer sig om ca. en fjerdedel af skovforekomsten. Der lægges et spang for at forbinde arealet til den eksisterende græsning. Sæsonmæssig afgræsning med kvæg syd for grøften fortsættes. På Højene fortsættes ekstensiv afgræsning med får eller geder, og der foretages bekæmpelse af problemarter som ørnebregne, brombær og bjergørhvene, der både forringer overdrevets naturtilstand og skjuler fortidsminderne. I Natura 2000-planerne er der samlet set et større fokus på mere naturlige processer. En målsætning i Natura 2000-plejeplanen er derfor sikring af naturlig dynamik og variation. En indsats under denne målsætning er naturgenopretning mhp. urørt skov. Elle- og askeskoven er udpeget som urørt skov i 2021. I den forbindelse vil der være mulighed for at udføre forskellige naturgenopretningsindsatser, som vil blive planlagt mere detaljeret ifm. den nye forvaltningsplan for urørt skov, som udarbejdes i 2024. Men generelt for indsatsen urørt skov med naturgenopretningsaktivitet gælder følgende: Områder udlagt til urørt skov med en forudgående naturgenopretning forvaltes med et mål om at sikre de bedst mulige rammer for en selvstående og selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen, og hvor biodiversiteten fremmes og understøttes. Generelt sigtes der efter at opnå en tilstand, hvor der er mindst muligt behov for aktiv naturforvaltning. Dog vil opsyn med og vedligehold af hegninger med store græssende pattedyr kræve løbende vedligehold, ligesom det f.eks. kan blive nødvendigt at bekæmpe invasive arter, sikre vedvarighed i mængden af dødt ved, sikre tilgængelighed for skovens brugere, samt pleje f.eks. fortidsminder og Natura 2000-habitatnaturtyper. Naturgenopretningsperioden, med f.eks. udtag af ikke-hjemmehørende træer, genopretning af naturlig hydrologi og skovgræsning, vil typisk være op til 6 år i løvskov.

Tabel C: Udvikling mod ny kortlagt naturtype

Der planlægges ikke for udvikling af nye naturtyper i indeværende planperiode. Derfor vises Tabel C ikke.

Tabel D: Planlagte indsatser for arter, udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Der planlægges ikke yderligere indsatser alene for arter i indeværende planperiode.

Opsummering

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer forventes hermed at understøtte de i Natura 2000-planen fastsatte mål for naturtilstanden.

Redegørelse for indsatsen i den forgangne plejeplansperiode

For de lysåbne naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget omhandler denne redegørelse planperioden 2016-2021. For skovnaturtyper perioden 2010-2021.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over planlagte og gennemførte aktiviteter på Naturstyrelsens arealer inden for Natura 2000-område N177 Maribosøerne

Tabel E: Status for gennemførelse af aktiviteter for seneste planperiode fordelt på naturtyper og arter

Der findes ingen tidligere planlagte indsatser. Derfor vises Tabel E ikke.

Tabel F: Oversigt over ikke-planlagte indsatser, der er gennemført, og som gavner arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget

Der er ikke gennemført indsatser udover det planlagte i den forgangne planperiode. Derfor vises Tabel F ikke.

Tabel G: Oversigt over indsatser der ikke er gennemført

Alle planlagte indsatser er gennemført. Derfor vises tabel G ikke

Opsummering

Da Naturstyrelsens areal ved Maribosøerne først er omfattet af Natura 2000-planlægning fra og med den nuværende planperiode er området ikke omfattet af indsats i tidligere planperioder.

Miljøvurderingsloven, habitatdirektivet og plejeplanen

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

Natura 2000-plejeplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en plejeplan er omfattet af miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del plejeplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af plejeplanen,

og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne plejeplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, om plejeplanen fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens § 8. Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen ikke fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 eller 2 og dermed ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Denne plejeplan for Natura 2000-område 177 Maribosøerne omfatter indsatserne beskrevet i afsnittet planlagte indsatser. De planlagte indsatser forventes gennemført med det formål at understøtte bevaringsmålsætningerne for hhv. arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

I denne plejeplan planlægges der ikke gennemført aktiviteter med henblik på at udvikle naturtyper på bekostning af andre naturtyper.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Plejeplanen anses således som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

Opsummering af indsendte oplysninger

Nedenfor vises de oplysninger, som er blevet indsendt:

Afgiv høringssvar

Afsender af høringssvar	P1 E1 Danmarks Naturfredningsforening Lolland Afdeling
Afsenders e-mailadresse	E1 E1
Afsenders telefonnummer	T1
Interessenttype	Organisation, forening mv
Tilføj kontaktperson	
Vælg område	N177 - Maribosøerne

Skriv høringssvar	<p>Under punkt 4. er der ikke nævnt noget om særlig indsats vedrørende Maribo Sønderø. Det ses tydeligt, at søen bevæger sig ind i en dårligere tilstand end den havde for bare få år siden. Den er blevet mere uklar. S sammensætningen mellem rov- og fredfisk er ude af balance. Påvirkninger kan være for lav vandstand henover sommeren, den har været langt nede siden 2018. Der bør tages tiltag for at få sammensætningen af rov-og fredfisk i balance igen.</p> <p>Under punkt 7. er nævnt at Brugerrådet for Maribosøerne mødes 2 til 4 gange årligt. Det er ikke tilfældet i 2023, der var et lille kort møde i maj, begrundelsen var at der ikke var noget at mødes om. Det er vi ret uenige om.</p> <p>Kunne man ikke overveje, at tage Nørre Sø med ind i Natura 2000 området, den er en naturlig del af det sammenhængende område Maribosøerne.</p>
-------------------	---

Vedhæft dokumenter og/eller billeder

Indsendt 14-02-2024 11:55. Kvitteringsnummer DZ-WXK-KN-3MH.

[Privatliv og vilkår](#)

Guldborgsund Kommune
Lolland Kommune

Arter og Naturbeskyttelse
J.nr. 2024-7426
Den 26. februar 2024

Høringssvar fra Miljøstyrelsen i forbindelse med offentlig høring af Natura 2000-handleplan Maribosøerne område nr. N177

Miljøstyrelsen sender hermed høringssvar til forslaget til Natura 2000-handleplanen og har følgende bemærkninger til den.

Høringssvaret indeholder bemærkninger til følgende emner

- Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
- Indsatser fordelt på aktør
- Andre bemærkninger

Bemærkninger

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at Natura 2000-handleplanen efter bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016, § 2, stk. 4) skal indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret.

Forslaget til Natura 2000-handleplan indeholder en redegørelse for indsatsen. Miljøstyrelsen skal imidlertid bemærke, at det er vanskeligt for styrelsen ud fra redegørelsen at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planens indsatser for den forudgående periode er realiseret.

Miljøstyrelsen ønsker derfor, at den endelige plan suppleres med en præcisering. Det kan være en uddybning af afsnit eller f.eks. en tabel, der gør det muligt umiddelbart at få et overblik over, i hvilket omfang retningslinjerne i indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan 2016-21 er realiseret.

Der er særligt behov for at uddybe i forhold til følgende indsatser:

- Indsatser, der er gennemført med henblik på at skabe sammenhæng mellem forekomster af rigkær og kalkoverdrev med henblik på at gøre arealerne mere robuste.
- Indsatser udført med henblik på at forbedre levesteder for rørdrum.

Det er desuden uklart, hvordan kommunerne har været særligt opmærksomme på naturtyper og arter, der er i tilbagegang inden for de biogeografiske region. Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i

Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunerne har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (her savnes tekst om kalkoverdrev og tidvis våd eng), der er i tilbagegang, og som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunerne er handleplanmyndighed.

Miljøstyrelsen bemærker også, at der ikke er redegjort for de kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredsskovspligtige eller offentligt ejede. Kommunerne er jf. miljømålslovens § 37 a handleplanmyndighed for ikke-fredsskovspligtige arealer, hvorfor kommunerne er ansvarlige for, at Natura 2000-handleplanen skal indeholde en redegørelse for gennemførelsen af den planlagte indsats, herunder hvordan sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje er gennemført.

Indsatser fordelt på aktør

Miljøstyrelsen skal bemærke, at miljømålslovens § 46 a indeholder krav om, at den kommunale handleplan indeholder en oversigt over fordeling af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøministeriet og offentlige lodsejere. Oversigten skal sikre gennemskuelighed i tilfælde, hvor der er flere aktører, således at det kan vurderes, hvordan Natura 2000-planens indsatsprogram samlet set planlægges realiseret.

Miljøstyrelsen kan konstatere, at Lolland Kommunes arealer i forslaget til Natura 2000-handleplanens tabel 6 er anført sammen med de øvrige arealer med lysåben natur hvor kommunen er myndighed og ikke som offentligt ejede arealer, hvor kommunen selv laver plejeplan. Det er derfor uklart om Lolland Kommunes lysåbne arealer planlægges for i kommunens plejeplan eller af via handleplanen.

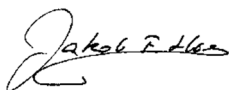
Miljøstyrelsen henstiller til, at det af den endelige handleplan tydeligt vil fremgå, hvem der løfter hvilken indsats.

Andre bemærkninger

Miljøstyrelsen vil gøre opmærksom på, at Miljøstyrelsen forventer at foretage mindre tekstnære justeringer i noget af Miljøstyrelsen indhold.

Kommunen er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis styrelsens bemærkninger skulle give anledning til spørgsmål. Styrelsen indgår gerne i dialog om de afgivne bemærkninger. Ved spørgsmål kan kommunen kontakte afsender af denne mail, Ditte Galsgård digal@mst.dk eller Katrine Hansen Lemming kathl@mst.dk.

Med venlig hilsen

Jakob Høeg
Fagkoordinator chef for natur

Miljøstyrelsen
+45 72 54 40 00
mst@mst.dk